

UCHWAŁA NR XII/82/07

RADY MIEJSKIEJ W OPALENICY

z dnia 28 grudnia 2007 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Opalenica na rok 2008.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002r., Nr.23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz.717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 Nr 7, poz. 48, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz.1218) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473, Nr 115, poz.793 i Nr 176, poz.1238) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Opalenica na rok 2008, stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Opalenicy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku.

Burmistrz Opalenicy

Uzasadnienie

do uchwały Nr XIII/82/07 Rady Miejskiej w Opalenicy

z dnia 28 grudnia 2007 r.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwana dalej „ustawą”, zobowiązuje gminy do realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Rozwiązywanie tych problemów jest w świetle ww. ustawy jest zadaniem własnym gminy.

Ustawa nakłada na gminę konkretne zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz zapewnia osobom uzależnionym i ich rodzinom bezpłatne formy pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008 stanowi konkretyzację przedsięwzięć w tym zakresie na miarę możliwości naszej Gminy.

Ustawa wskazuje na źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań Programu. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą one być wykorzystywane wyłącznie na realizację wspomnianego Programu.

Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinno w istotny sposób przyczynić się do wdrażania działań profilaktycznych i leczniczych, a w konsekwencji do złagodzenia problemów spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

BURMISTRZ

Ryszard Napierata

Załącznik

do uchwały Nr XII/82/07

z dnia 28 grudnia 2007 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
na rok 2008**

OPALENICA, GRUDZIEŃ 2007

Wprowadzenie

Badania naukowe prowadzone w ciągu ostatnich 20 lat wskazują na istnienie ścisłej korelacji pomiędzy wysokością podatku akcyzowego a negatywnymi konsekwencjami nadużywania alkoholu. W najnowszym raporcie pt. „Alkohol w Europie” przygotowanym dla Komisji Europejskiej podkreśla się wyniki badań obejmujących coroczne analizy danych z siedmiu krajów na świecie (Australii, Kanady, Nowej Zelandii, Norwegii, Szwecji i Wielkiej Brytanii) obejmujące okres od połowy lat 50-tych do połowy lat 80-tych. Wnioski z tych badań są następujące:

Wzrost ceny piwa o 10% powoduje spadek konsumpcji piwa o 3,5%.

Wzrost ceny wina o 10% powoduje spadek konsumpcji wina o 6,8% .

Wzrost ceny wódki o 10% powoduje spadek konsumpcji wódki o 9,8%.

Ponadto, cytowane w ww. Raporcie analizy pozwalają szacować, że jeśli w wyniku podatków związanych z alkoholem jego cena wzrośnie o 10%, to każdego roku pozwoli to zapobiec śmierci ok. 9.000 osób w krajach Unii Europejskiej, a to z kolei pozwoli zaoszczędzić ok. 9 mln EURO.

I. Główne problemy alkoholowe w Polsce.

1. Używanie alkoholu przez młodzież.

Spożywanie alkoholu jest najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem ryzykownym wśród nastolatków. W ciągu ostatnich lat utrzymuje się wzrostowa tendencja w zakresie spożywania alkoholu, zwłaszcza piwa, przez młodzież. Potwierdzają to wyniki badań ESPAD. Należy zwrócić uwagę na tendencję wzrostową liczby pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet. Wskaźniki spożywania alkoholu przez dziewczęta i młode kobiety dążą do zrównania ze wskaźnikami osiąganymi przez chłopców i młodych mężczyzn. Konsumpcja alkoholu przez polską młodzież kształtuje się na średnim poziomie w porównaniu z resztą Europy. Około 30% nastolatków przyznaje się do regularnego spożywania alkoholu, 28% 17-latków upiło się w ciągu 30 dni poprzedzających badanie, i to zarówno wśród dziewcząt, jak i chłopców, około 12 % pije znaczne ilości alkoholu, tylko 4% to abstynenci.

Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie zakłóca proces rozwojowy, może powodować spowolnienie wzrostu, zaburzenia hormonalne, upośledza czynności poznawcze - koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej, powoduje podejmowanie zachowań ryzykownych, groźnych dla życia i zdrowia. W całym Regionie Europejskim nadużywanie alkoholu jest odpowiedzialne za jedną czwartą wszystkich nagłych zgonów młodych osób pomiędzy 15 a 29 rokiem życia. Z używaniem alkoholu przez młodocianych wiążą się

nieplanowane stosunki seksualne, niechciane ciąży i ryzyko zarażenie wirusem HIV.

2. Uszkodzenia zdrowia osób uzależnionych.

Rozmiary populacji osób uzależnionych szacowano dotąd na około 700.000 – 800.000 osób. Badania z 2005 roku¹ wskazują, że rozmiary populacji osób zagrożonych ryzykiem uzależnienia od alkoholu wzrosły. Liczba osób zarejestrowanych w zakładach leczenia odwykowego systematycznie rośnie. Znaczący wzrost pacjentów w porównaniu z początkiem lat 90-tych można przypisać poprawiającej się jakości i efektywności leczenia odwykowego, wzrastającemu poziomowi wiedzy o uzależnieniach w społeczeństwie, ale także zwiększonej konsumpcji alkoholu.

Uzależnienie jest chorobą, wywołuje też szereg szkód zdrowotnych, ogranicza możliwości zarobkowania, przez co wpływa na pogorszenie warunków materialnych jednostek i rodzin. Jest wysoko skorelowane z bezrobociem, niższym statusem socjo-ekonomicznym, niskim poziomem wykształcenia, wypadkami i przemocą interpersonalną. Ryzyko zgonu alkoholików oszacowane w badaniach Instytutu Psychiatrii i Neurologii jest 4,8 razy wyższe niż przeciętne w populacji generalnej.

3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Szacuje się, że co najmniej dwa miliony osób dorosłych i około dwa i pół miliona dzieci żyje w rodzinach z problemem alkoholowym. Jak wynika z badań Instytutu Psychologii Zdrowia PTP, co najmniej w 66 % tych rodzin dochodzi do aktów przemocy. Nie wszystkie akty przemocy są ujawniane, jednak dzięki istnieniu procedury Niebieska Karta, służącej m.in. rejestrowaniu przemocy w rodzinie, można oszacować zasięg tego zjawiska. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziły w 2004 r. ponad 38.000 rozmów z ofiarami przemocy.

Życie w rodzinie z problemem alkoholowym jest związane zazwyczaj z niższym statusem socjoekonomicznym, chronicznym stresem, ograniczonymi możliwościami zdobywania wykształcenia i kariery zawodowej. Kilka milionów dorosłych Polaków żyje z tzw. Syndromem DDA (Dorosłego Dziecka Alkoholika) powodującym utrudnione funkcjonowanie psychiczne i zaburzenia przystosowawcze.

4. Naruszenia prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, w tym kierowanie samochodem pod wpływem alkoholu.

¹ op.cit., ogólnopolskie badania ankietowe zrealizowane w czerwcu 2005 r. przez PBS w Śopocie,

Jedną z głównych przyczyn wypadków, obok przekraczania prędkości i łamania innych przepisów ruchu drogowego jest nadużywanie alkoholu. W 2004 Policja zatrzymała ok. 176 tys. kierowców kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu, (w roku 2003 – ok. 156 tys.), z czego w stanie nietrzeźwości (powyżej 0,5 promila alkoholu we krwi) było 154.226 osób, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o prawie 4% (w 2003 r. – 148.488 kierowców), zaś odsetek wniosków o ukaranie za kierowanie pojazdami w stanie po użyciu alkoholu – skierowanych do sądów grodzkich – zwiększył się w tym samym okresie o ponad 10%.

5. Naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem.

Administracyjne i prawne ograniczanie dostępności alkoholu, koncesjonowanie jego produkcji i sprzedaży jest jednym z najskuteczniejszych narzędzi ograniczania zakresu problemów alkoholowych. Stąd konieczność kontrolowania przestrzegania prawidłowości obrotu alkoholem. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi reguluje te kwestie dość szczegółowo.

Nadal duży zasięg ma zjawisko sprzedaży alkoholu nieletnim. Ogólnopolskie badania przeprowadzone w roku 2004 wykazały, że blisko 85% sprzedawców sprzedaje alkohol nieletnim. Sprzedaż alkoholu osobie nieletniej zgodnie z prawem jest przesłanką do cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Mimo wszczynania dużej liczby tego typu postępowań jedynie nieliczne kończą się odebraniem zezwoleń. Powodem są zawilości proceduralne, umożliwiające podważanie zapadających postanowień, a także trudność zebrania materiału dowodowego. Tym nie mniej liczba odbieranych zezwoleń z roku na rok rośnie i w roku 2004 wynosiła ponad 1.300. Zwiększyła się dezaprobatą społeczną dla sprzedaży alkoholu nieletnim.

6. Straty ekonomiczne, uszkodzenia środowiska pracy.

Nietrzeźwość w miejscu pracy mimo znacznej poprawy sytuacji w ostatnich latach nadal jest przyczyną absencji i obniżonej wydajności osób zatrudnionych w różnych sektorach gospodarki. Zmniejszyła się liczba wypadków w miejscu pracy, powstałych na tle nadużywania alkoholu. Jest to najprawdopodobniej skorelowane nie tylko z lepszą kontrolą miejsca pracy, ale także z obawą pracowników przed utratą zatrudnienia w związku z bezrobociem.

II. Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Opalenica.

W marcu 2007r. Gmina Opalenica zleciła Firmie Promocja Zdrowie i Profilaktyka przeprowadzenie badań i przygotowanie Raportu z realizacji badań problemów społecznych młodzieży i dorosłych w Gminie Opalenica.

Badania z 2007r. w szkołach z terenu gminy Opalenicy można porównać z badaniami ESPAD z 2003r., w których badano aktualne problemy z używaniem alkoholu przez młodzież w Polsce. W badaniach tych stwierdzono, że w Polsce próby picia alkoholu ma za sobą 92,5% uczniów klas trzecich gimnazjalnych - wiek 15-16 lat. W uzyskanych wynikach badań ankietowych młodzieży gminy Opalenica okazało się, że inicjację alkoholową ma za sobą 250 osób - spośród 293 badanych -, co stanowi 85,3% badanych. Wśród ankietowanych dorosłych jedynie 9% na 95 osób deklaruje całkowitą abstynencję. Najczęściej i najwięcej ilościowo spożywanym alkoholem jest piwo. Pogłębiona analiza problemu znajduje się w Raporcie cyt. powyżej.

III. Program działań – obszary problemowe, cele operacyjne, metody działań i wskaźniki.

Zadania własne samorządów gminnych w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone są w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Analiza wyników badań pozwoliła sprecyzować następujące zadania, których realizacja odbywać się będzie z środków pozyskiwanych przez gminę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Realizacja tego zadania odbywać się będzie poprzez :

- tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej obejmującego następujące grupy społeczne:
 - ✓ dzieci i młodzież: programy profilaktyczne w szkołach i innych placówkach, w szczególności w świetlicach wychowawczo-terapeutycznych;
 - ✓ rodzice: działania edukacyjne, warsztaty dla rodziców;
 - ✓ dorośli – społeczność lokalna: lokalne i ogólnopolskie kampanie edukacyjne;
 - ✓ sprzedawcy napojów alkoholowych - szkolenia;
- działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców - kampanie edukacyjne.

Cele operacyjne:

1. Zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholu przez młodzież.
2. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej.
3. Zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.

Metody działań:

- Poprawa skuteczności egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.
- Wprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu nieletnim, a także umiejętności odmawiania,
- Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych opartych na skutecznych strategiach działania nakierowanych na zwiększanie umiejętności sprzyjających zdrowemu i trzeźwemu życiu.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku ze sprzedażą alkoholu nieletnim,
- liczba sprzedawców napojów alkoholowych uczestniczących w szkoleniach odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- procent abstynentów wśród niepełnoletniej młodzieży,
- liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych i pozaszkolnych (środowiskowych) programach profilaktycznych,
- liczba szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, w których prowadzone są programy profilaktyczne,
- liczba uczniów, rodziców oraz nauczycieli i wychowawców uczestniczących w programach interwencyjno-profilaktycznych dla młodzieży z problemami alkoholowymi.

2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja tego zadania może się odbywać poprzez:

- opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia;
- finansowanie punktu konsultacyjnego;

Cele:

1. Zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnienia.
2. Zwiększenie odsetka osób uzależnionych od alkoholu korzystających z pomocy i wsparcia środowisk samopomocowych (AA).

Metody działań:

- Zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii uzależnień poprzez zakup usług.
- Wspieranie działalności środowisk samopomocowych dla osób uzależnionych.
- Zwiększenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie motywowania do leczenia odwykowego.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób leczących się w zakładach lecznictwa odwykowego,
- liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób zobowiązanych przez sąd do poddania się leczeniu odwykowemu, którzy ukończyli program leczenia odwykowego.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania może się odbywać poprzez:

- wdrażanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego ,
- pozyskanie lokum dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pomoc psychologiczną i socjoterapeutyczną dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie,
- ✓ tworzenie zespołu interdyscyplinarnego,
- ✓ wdrażanie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty” w Policji i pomocy społecznej, a także w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie (ośrodki interwencji kryzysowej, schroniska, punkty konsultacyjne, telefony zaufania i informacyjne, placówki udzielające pomocy dzieciom – ofiarom przemocy domowej),
- ✓ szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy domowej.

Cele operacyjne:

1. Poprawa sytuacji psychospołecznej osób współzależnionych poprzez zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy.
2. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.
3. Zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym członków rodzin dotkniętych chorobą alkoholową.

Metody działań:

- Utworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie kompetencji służb (policjantów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, wychowawców i in.) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Wspieranie organizacji pozarządowych i grup samopomocowych działających na rzecz wspierania dorosłych członków rodzin alkoholowych (współzależnionych, ofiar przemocy).

VI. Środki na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na realizację zadań wynikających z Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczają się środki zgodnie - z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pozyskiwane z wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

185 000 zł

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych z elementami profilaktyki, wspieranie wewnątrzszkolnych programów profilaktycznych, imprez propagujących życie w trzeźwości bez używek **22 100 zł**
2. Działalność świetlic wychowawczo-terapeutycznych **130 000 zł**
W Gminie Opalenica działa 6 świetlic wychowawczo-terapeutycznych: Opalenica, Jastrzębniki, Rudniki, Wojnowice, Uścięcice, Dakowy Mokre. Do świetlic uczęszcza od 130 do 150 dzieci.
3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
 - opłacanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w wysokości **1500 zł**
 - punkt konsultacyjny- informacyjny **12 000 zł**
4. Bezpieczeństwo na drogach i trzeźwość kierowców:
 - okresowa legalizacja analizatora wydechu o nazwie handlowej ALCOTEST 71100 MK PL **800 zł**
5. Udzielanie rodzinom, w których występują psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych **2 100 zł**
6. Wynagrodzenia i zwrot kosztów podróży członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **16.500 zł.**

PRZEDSIĘWZIĘCIE
Krzysztof Czarnuska